

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
A. Ο ΕΛΛΑΔΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	13
1. Οι ρωμαϊκές επαρχίες του ελλαδικού χώρου. Οργάνωση και φορείς της εξουσίας	13
1.1. Οικιστικό πλαίσιο. Οι πόλεις κατά τη διάρκεια της αυτοκρατορικής περιόδου	15
1.2. Το ζήτημα του εκρωμαϊσμού	20
1.3. Η Αγορά ως αντιπροσωπευτικός δημόσιος χώρος της αρχαίας πόλης	23
B. Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΡΩΜΑΪΚΟΥ FORUM ..	25
1. Εξελιξείς στη μορφή της Αγοράς κατά τη διάρκεια της ύστερης κλασικής και ελληνιστικής περιόδου	25
2. Forum και Καπιτώλιο	30
2.1. Το Forum ως σύμβολο του ρωμαϊκού imperium	34
Γ. ΟΙ ΑΓΟΡΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ	37
1. Αθήνα	37
1.1. Η Αγορά των Αθηνών πριν από την αυτοκρατορική περίοδο	37
1.2. Η καταστροφή του Σύλλα και η προσπάθεια ανάκαμψης	40
1.3. Το οικοδομικό πρόγραμμα της εποχής του Αυγούστου-Τιβερίου	42
1.3.1. Ο κεντρικός χώρος της Αγοράς	43
1.3.2. Το Ωδείο. Ένα νέο κτίριο στο κέντρο ενός παλαιού χώρου	43
1.3.3. Ο ναός του Άρη	48
1.3.4. Ο νοτιοδυτικός ναός	51
1.3.5. Ο βωμός του Αγοραίου Διός	52
1.3.6. Η δυτική πλευρά της Αγοράς	52
1.3.7. Ο διπλός σηκός πίσω από τη Στοά του Ελευθερίου Διός	53
1.3.8. Η βόρεια πλευρά της Αγοράς	55
1.3.9. Ο πρόστυλος ναός της βόρειας πλευράς	56
1.3.10. Το δημόσιο κτίριο με την ιωνική πρόσοψη	57
1.4. Η ανατολική περιφέρεια της Αγοράς	58
1.4.1. Η Αγορά του Αυγούστου και Καίσαρα	58
1.5. Οικοδομικές δραστηριότητες κατά την διάρκεια του 2 ^{ου} αι. μ.Χ.	60

1.5.1. Το συγκρότημα στη νοτιοανατολική γωνία της Αγοράς	61
1.5.2. Κτίρια στο κεντρικό και νότιο τμήμα της Αγοράς	64
1.5.3. Η κοσμική βασιλική της βόρειας πλευράς της Αγοράς	66
1.5.4. Η ανατολική περιφέρεια της Αγοράς. Η Βιβλιοθήκη του Αδριανού	69
1.6. Η μεταμόρφωση της Αγοράς στην αυτοκρατορική περίοδο	71
1.6.1. Οικοδομικές φάσεις και προγράμματα	71
1.6.2. Αλλαγές στη μορφή και την οργάνωση του χώρου	75
1.6.3. Αρχιτεκτονικοί τύποι και οικοδομικές τεχνικές	78
1.6.4. Η διαμόρφωση ενός μνημειακού περιβάλλοντος	82
1.6.5. Η Αγορά ως δηλωτική του χαρακτήρα της πόλης	83
2. Άργος	84
2.1. Το Άργος κατά την αυτοκρατορική περίοδο	84
2.2. Η Αγορά πριν από την αυτοκρατορική περίοδο	85
2.3. Οικοδομικά έργα και νέα κτίρια κατά τη διάρκεια της αυτοκρατορικής περιόδου	88
2.4. Αλλαγές στη μορφή και οργάνωση του χώρου της Αγοράς κατά τη διάρκεια της αυτοκρατορικής περιόδου	92
2.5. Κτιριακοί τύποι και τρόποι κατασκευής	94
3. Θάσος	95
3.1. Η Αγορά της Θάσου πριν την αυτοκρατορική περίοδο	95
3.2. Οικοδομικές δραστηριότητες στην Αγορά της Θάσου κατά τη διάρκεια της αυτοκρατορικής περιόδου	98
3.3. Η διαμόρφωση της αγοράς της Θάσου κατά την αυτοκρατορική περίοδο	101
4. Θεσσαλονίκη	104
4.1. Ελληνιστική Θεσσαλονίκη	104
4.2. Η Αγορά της αυτοκρατορικής περιόδου	108
4.3. Η πλατεία και το porticus	110
4.4. Η νότια πτέρυγα της Αγοράς	111
4.5. Η ανατολική πτέρυγα	113
4.6. Το βόρειο άνηδρο	115
4.7. Μορφή και εξέλιξη της Αγοράς	117
4.7.1. Υλικά δομής και κτιριακοί τύποι	120
5. Θήρα	123
5.1. Η πόλη της Θήρας και ο κεντρικός δημόσιος χώρος της	123
5.2. Η Βασιλική Στοά της Αγοράς	125
5.3. Η πλατεία	128
5.4. Το Καισάρειον	129
5.5. Το νότιο κτίριο	131
5.6. Η βόρεια πλατεία	132
5.7. Η εξέλιξη της Αγοράς της Θήρας κατά την αυτοκρατορική περίοδο	133
6. Μαντίνεια-Αντιγόχεια	135
6.1. Η πόλη της Μαντίνειας-Αντιγόειας κατά την αυτοκρατορική περίοδο	135
6.2. Η Αγορά	136
6.3. Το πρόγραμμα της πρώιμης αυτοκρατορικής περιόδου	139
6.4. Το πρόγραμμα του Γ. Ιουλίου Ευρυκλή Ηρκλανού	143

6.5. Η μορφή της Αγοράς κατά την αυτοκρατορική περίοδο	144
7. Σπάρτη	147
7.1. Στοιχεία για την πολεοδομική εξέλιξη της Σπάρτης	147
7.2. Η θέση της Αγοράς	150
7.3. Τα κτίσματα της Αγοράς	152
7.3.1. Οι ναοί του Καίσαρα και Αυγούστου σύμφωνα με τον Πausανία	152
7.3.2. Η Περσική Στοά σύμφωνα με τον Πausανία	154
7.3.3. Το κυκλικό κτίριο και το ηρώο του Ευρυκλή	157
7.4. Η Αγορά της Σπάρτης κατά τη διάρκεια της αυτοκρατορικής περιόδου	159
8. Η Αγορά κατά τη διάρκεια της αυτοκρατορικής περιόδου	160
8.1. Η Αγορά των ελληνικών πόλεων στο νέο πολιτικό πλαίσιο	160
8.2. Οικοδομικά προγράμματα και ρυθμοί εκτέλεσης	161
8.3. Επιδιορθώσεις και μετασκευές παλαιότερων κτιρίων	165
8.4. Δημόσιες ανάγκες και οικοδόμηση νέων κτιρίων	168
8.4.1. Κτίρια δημόσιας ωφέλειας	169
8.4.2. Λατρευτικά κτίρια	172
8.4.3. Πολιτικά κτίρια	174
8.4.4. Κτίρια πολιτισμού	175
8.5. Φορείς χρηματοδότησης των νέων έργων	176
8.6. Οικοδομικές τεχνικές και αρχιτεκτονικοί τύποι	179
8.7. Επιδράσεις της ρωμαϊκής αρχιτεκτονικής	183
8.7.1. Νέοι κτιριακοί τύποι	183
8.7.2. Νέα κατασκευαστικά υλικά	186
8.7.3. Αρχιτεκτονικός εκρωμαϊσμός	188
8.8. Εξελίξεις στο χωρο-οργανωτικό πλαίσιο της Αγοράς	188
8.9. Αλλαγές στη χρήση του χώρου	193
Δ. ΟΙ ΑΓΟΡΕΣ (FORA) ΤΩΝ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΑΠΟΙΚΙΩΝ	197
1. Δίον (Colonia Iulia Augusta Diensis)	197
1.1. Δίον: Θρησκευτικό και πολιτικό κέντρο του μακεδονικού βασιλείου	197
1.2. Το Forum της αποικίας	199
1.3. Μορφολογία του Forum	203
1.4. Αρχιτεκτονικοί τύποι και υλικά δομής	206
1.5. Εκρωμαϊσμός του αστικού περιβάλλοντος	208
2. Κνωσσός (Colonia Iulia Nobilis Cnossus)	208
3. Κόρινθος (Colonia Laus Iulia Corinthiensis)	212
3.1. Η ίδρυση της αποικίας και η θέση του Forum	212
3.2. Το νότιο τμήμα του Forum. Οι αίθουσες στο βάθος της Νότιας Στοάς	214
3.3. Ο Ναός Ε και το πρόβλημα ταύτισής του	220
3.4. Οι ναοί του δυτικού ανδρήρου	224
3.5. Βόρεια πλευρά του Forum	228
3.6. Η βασιλική της ανατολικής πλευράς του Forum	235
3.7. Κεντρικό άνδηρο	237
3.8. Η διαμόρφωση και εξέλιξη του κορινθιακού Forum	240

3.8.1. Η διαμόρφωση του Forum στα πρώτα χρόνια ζωής της αποικίας	240
3.8.2. Το σχέδιο του Forum στην εποχή του Αυγούστου	244
3.8.3. Τα κτίρια του Forum ως δηλωτικά της romanitas της πόλης	247
3.8.4. Ο θρησκευτικός χαρακτήρας του Forum	249
3.9. Συνοπτική παρουσίαση της διαχρονικής εξέλιξης του Forum	251
4. Πάτρα (Colonia Augusta Achaica Patrensis)	252
4.1. Η ρωμαϊκή Πάτρα	252
4.2. Η Αγορά της Πάτρας σύμφωνα με τον Πausανία	255
4.3. Αγορά ή Forum;	258
5. Φίλιπποι (Colonia Iulia Augusta Philippensis)	259
5.1. Η προρωμαϊκή πόλη	259
5.2. Η ίδρυση της ρωμαϊκής αποικίας	260
5.3. Η θέση του Forum στον πολεοδομικό ιστό	261
5.4. Η οικοδομική φάση του 1 ^{ου} αι. μ.Χ.	263
5.5. Η οικοδομική φάση του 2 ^{ου} αι. μ.Χ.	265
5.5.1. Η πλατεία και η βόρεια πλευρά του Forum	265
5.5.2. Η δυτική πτέρυγα του Forum	266
5.5.3. Η ανατολική πτέρυγα του Forum	268
5.5.4. Η νότια πλευρά του Forum	269
5.5.5. Το βόρειο άνηθο	270
5.6. Η διαμόρφωση του Forum της ρωμαϊκής αποικίας των Φιλίππων	270
5.6.1. Σχέδιο του Forum	270
5.6.2. Κτιριακοί τύποι και υλικά κατασκευής	273
5.7. Το Forum ως δηλωτικό του χαρακτήρα της πόλης	275
6. Η εξέλιξη του Forum στις ρωμαϊκές αποικίες	275
6.1. Οι ρωμαϊκές αποικίες στον ελλαδικό χώρο	275
6.2. Παλιά Αγορά και Forum	276
6.3. Μορφολογία και οργάνωση του χώρου στα Fora των ρωμαϊκών αποικιών του ελλαδικού χώρου	281
6.4. Η διαμόρφωση του αρχιτεκτονικού πλαισίου	284
6.4.1. Κτιριακοί τύποι	284
6.4.2. Υλικά δομής	288
6.4.3. Επιδράσεις της ελληνικής αρχιτεκτονικής	289
6.5. Η διαμόρφωση του Forum των ρωμαϊκών αποικιών	290
Ε. ΑΓΟΡΕΣ ΚΑΙ FORA	291
1. Οι Αγορές και τα Fora των πόλεων της Ελλάδας κατά τη διάρκεια της ρωμαϊκής περιόδου ...	291
2. Επίλογος	296
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	299
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	301
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	323